

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 27.11.2013
COM(2013) 821 final

2013/0407 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegång i straffrättsliga förfaranden

{SWD(2013) 478 final}

{SWD(2013) 479 final}

{SWD(2013) 500 final}

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

1.1. INLEDNING

1. Detta förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv syftar till att förstärka vissa aspekter av den rätt som misstänkta och tilltalade personer som är föremål för straffrättsliga förfaranden i hela Europeiska unionen har att presumeras vara oskyldiga till dess att de har bevisats vara skyldiga genom ett slutligt avgörande och att stärka rätten att vara närvarande vid sin egen rättegång.
2. Mot bakgrund av artikel 82.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*) bör ömsesidigt erkännande vara en hörnsten i det straffrättsliga samarbetet, vilket innebär att rättsliga beslut som har fattats i en medlemsstat bör betraktas som likvärdiga oberoende av var beslutet har fattats och därmed verkställbara var som helst i EU. Straffrättsligt samarbete måste bygga på ömsesidigt förtroende mellan de olika straffrättsliga systemen, och uppfattningen att de misstänkta och tilltalade personernas rättigheter inte respekteras i alla sammanhang har en oproportionerligt skadlig effekt på det ömsesidiga förtroendet och därmed på det straffrättsliga samarbetet.
3. I detta sammanhang fokuserar Stockholmsprogrammet¹ starkt på att stärka de enskildas rättigheter i straffrättsliga förfaranden. I punkt 2.4 i programmet uppmanar Europeiska rådet kommissionen att lägga fram förslag till en strategi i flera steg för att stärka misstänkta och tilltalades rättigheter genom fastställande av minimirättigheter som avser rätten till en rättvis rättegång.
4. Tre åtgärder har redan antagits: Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU av den 20 oktober 2010 om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden², Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden³ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU av den 22 oktober 2013 om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulära myndigheter under frihetsberövandet⁴. Åtgärder för skydd av sårbara misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden läggs fram i form av ett paket tillsammans med detta initiativ samt ett direktiv om provisorisk rättshjälp för frihetsberövade misstänkta eller tilltalade och om rättshjälp i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder.
5. Vidare offentliggjorde kommissionen den 14 juni 2011 en grönbok om tillämpningen av EU:s straffrättsliga lagstiftning på frågor som rör frihetsberövande, i syfte att reflektera över hur man kan stärka det ömsesidiga förtroendet och tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande i samband med frihetsberövanden, i enlighet med och inom gränserna för EU:s befogenheter.

¹ EUT C 115, 4.5.2010, s. 1.

² EUT L 280, 26.10.2010, s. 1.

³ EUT L 142, 1.6.2012, s. 1.

⁴ EUT L 294, 6.11.2013, s. 1.

6. Syftet med hela kommissionens agenda för processuella rättigheter är att säkerställa respekten för rätten till en rättvis rättegång i EU. Principen om oskuldspresumtion och de rättigheter som hänger samman med denna bidrar till att säkerställa rätten till en rättvis rättegång. Olika rättigheter för misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden som har fastställts i de ovannämnda EU-direktiven under de senaste åren, såsom rätten till tolkning och översättning, rätten till information och rätten till tillgång till försvarare är inte mål i sig. De har ett bredare syfte i det att de är verktyg för att genomföra principen om rätten till en rättvis rättegång. Oskuldspresumtionen och de rättigheter som är knutna till den bidrar till detta. Om man i medlemsstaterna upprepade gånger åsidosätter oskuldspresumtionen kan målen för agendan för processuella rättigheter inte uppnås helt.
7. Därför uppmanade Europeiska rådet i Stockholmsprogrammet uttryckligen kommissionen att ta upp frågan om oskuldspresumtionen.
8. Kommissionen gjorde en noggrann granskning av frågan i sin konsekvensbedömning och kom fram till att en åtgärd rörande vissa aspekter av oskuldspresumtionen behövs för att stärka denna grundläggande rättighet. De övergripande målen för de åtgärder som redan har antagits på området för processuella rättigheter i straffrättsliga förfaranden, inbegripet nyckelinstrumentet, dvs. direktivet om rätt till tillgång till försvarare, kräver fortfarande att en viss miniminivå av skydd för principen om oskuldspresumtion garanteras i alla EU:s medlemsstater.
9. Detta förslag bygger på artikel 82.2 i EUF-fördraget. I den artikeln anges följande: Om det är nödvändigt för att underlätta det ömsesidiga erkännandet av domar och rättsliga avgöranden samt polissamarbete och rättsligt samarbete i sådana straffrättsliga frågor som har en gränsöverskridande dimension, får Europaparlamentet och rådet genom direktiv i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa minimiregler. I dessa minimiregler ska skillnaderna mellan medlemsstaternas rättsliga traditioner och rättssystem beaktas.

De ska omfatta

- a) ömsesidig tillåtlighet av bevis mellan medlemsstaterna,
- b) personers rättigheter vid det straffrättsliga förfarandet,
- c) brottsoffers rättigheter,
- d) [...].

10. Detta förslag kommer också att bidra till att stärka de rättsliga garantier som skyddar enskilda som är inblandade i förfaranden som leds av Europeiska åklagarmyndigheten. Det förslag till rådsförordning⁵ som lades fram nyligen klargör att misstänkta har alla rättigheter som ges genom EU-lagstiftningen och alla andra rättigheter som kan härledas direkt från Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*) och att dessa rättigheter ska tillämpas i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning. Förslaget till förordning hänvisar uttryckligen till rätten att presumeras oskyldig. Genom införandet av förstärkta normer om oskuldspresumtionen i detta förslag förstärks också de processuella garantier som gäller inför Europeiska åklagarmyndigheten.
11. Enligt artikel 6.3 i fördraget om Europeiska unionen (nedan kallat *EU-fördraget*) ska de grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i Europeiska konventionen om

⁵ Förslag till rådets förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten, COM(2013) 534 final, 17.7.2013.

skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad *Europakonventionen*), och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner, ingå i unionsrätten som allmänna principer. Enligt artikel 6.1 i EU-fördraget ska unionen erkänna de rättigheter, friheter och principer som fastställs i stadgan, som ska ha samma rättsliga värde som EUF-fördraget och EU-fördraget. Stadgan gäller för EU:s institutioner och medlemsstaterna vid deras tillämpning av unionslagstiftningen, t.ex. på området straffrättsligt samarbete inom Europeiska unionen.

12. Artikel 47 i stadgan fastställer rätten till en opartisk domstol. Artikel 48 garanterar presumtionen för oskuld och har samma innebörd och räckvidd som den rätt som garanteras genom artikel 6.2 i Europakonventionen⁶. I artikel 6.2 i Europakonventionen föreskrivs att var och en som blivit anklagad för brott ska betraktas som oskyldig till dess hans skuld lagligen fastställts. Artikel 11.1 i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna garanterar denna princip med samma ordalydelse. Artikel 14.2 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter⁷ innehåller en mycket likartad bestämmelse.
13. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan kallad *Europadomstolen*) har klargjort räckvidden för artikel 6 i Europakonventionen. Europadomstolen har vid upprepade tillfällen hävdats att artikel 6 är tillämplig i skedet före rättegång i det straffrättsliga förfarandet⁸ och att misstänkta eller anklagade har rättigheterna enligt artikel 6 i Europakonventionen i det inledande skedet av polisförhören⁹. Europadomstolen har vidare funnit att dessa garantier måste gälla även för vittnen när dessa i realiteten är misstänkta för en brottslig gärning och den formella ställningen som vittne är oväsentlig¹⁰.
14. Principen om oskuldspresumtionen har utvecklats med åren. Europadomstolen har anfört att artikel 6.2 i Europakonventionen omfattar tre centrala krav¹¹, nämligen: rätten att inte av offentliga myndigheter bli offentligt förklarad skyldig före slutlig dom¹², det faktum att bevisbördan åvilar åklagaren och att alla rimliga tvivel om skuld bör vara till den misstänktes fördel samt rätten för den tilltalade att informeras om anklagelserna. Europadomstolen medger också att det finns en tydlig koppling mellan oskuldspresumtionen och andra rättigheter inom ramen för en rättvis rättegång, i den mening att när sådana rättigheter åsidosätts äventyras oundvikligen även oskuldspresumtionen. Det är fråga om rättigheter såsom rätten att inte vittna mot sig själv, rätten att inte samarbeta och rätten att tåla¹³ samt rätten till frihet (och att inte frihetsberövas före rättegång)¹⁴.

⁶ EUT C 303, 14.12.2007, s. 30. Förklaringar avseende stadgan om de grundläggande rättigheterna.

⁷ 999 U.N.T.S. 171. Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter öppnades för undertecknande den 16 december 1966 genom en resolution av FN:s generalförsamling. Den har ratificerats av alla EU:s medlemsstater och är därmed bindande för dessa enligt internationell rätt.

⁸ Salduz mot Turkiet (dom av den 27 november 2008, ansökan nr 36391/02, punkt 50).

⁹ Idem, punkt 52.

¹⁰ Brusco mot Frankrike (dom av den 14 oktober 2010, ansökan nr 1466/07, punkt 47).

¹¹ Barberà, Messegué och Jabardo mot Spanien (dom av den 6 december 1988, ansökningar nr 10588/83, 10589/83 och 10590/83). Se även Allenet de Ribemont mot Frankrike (dom av den 10 februari 1995, ansökan nr 15175/89).

¹² Minelli mot Schweiz (dom av den 25 mars 1983, ansökan nr 8660/79).

¹³ Funke mot Frankrike (dom av den 25 februari 1993, ansökan nr 10828/84), Murray mot Förenade kungariket (dom av den 8 februari 1996, ansökan nr 18731) och Saunders mot Förenade kungariket (dom av den 17 december 1996, ansökan nr 19187/91).

¹⁴ Förutom när det allmänna intresset motiverar att man avviker från principen om rätt till frihet – se Kudla mot Polen (dom av den 16 oktober 2010, ansökan nr 30210/96).

15. Rätten att vara närvarande vid sin egen rättegång är ett grundläggande inslag i rätten till försvar. Rätten för tilltalade personer att närvara personligen vid rättegången är en del av den rätt till en rättvis rättegång som anges i artikel 6 i Europakonventionen, såsom denna tolkats av Europadomstolen¹⁵. Att stärka denna rättighet kommer därför att bidra till att stärka rätten till en rättvis rättegång.
16. Rätten att bli informerad om anklagelsen omfattas av direktiv 2012/13/EU om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden och omfattas därmed inte av detta direktiv. Frihetsberövande före rättegång omfattas av separata initiativ¹⁶ och tas därför inte upp i detta direktiv. Alla andra ovannämnda aspekter av principen om oskuldspresumtionen eller aspekter som hänger samman med den presumtionen behandlas i detta förslag.
17. I detta direktiv föreskrivs minimikrav på EU-nivå för vissa aspekter av misstänkta och tilltalades rätt att presumeras oskyldiga, i linje med Stockholmsprogrammet och Europadomstolens rättspraxis. Det främjar således tillämpningen av stadgan, särskilt artiklarna 6, 47 och 48 i denna, och bygger på artikel 6 i Europakonventionen, såsom denna tolkats av Europadomstolen.

1.2. RESULTAT AV SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNING

18. Samråd med berörda parter har hållits vid flera tillfällen.
19. År 2006 offentliggjorde kommissionen en grönbok om oskuldspresumtion¹⁷. Elva medlemsstater deltog i det samrådet och oberoende experter och aktörer tog tillfället i akt att peka på att principen om oskuldspresumtion håller på att urholkas och betonade att en ”skuldspresumtion” verkar vara mer och mer tolererad i de nationella systemen, särskilt vid utredningar mot utländska medborgare eller i utlandet bosatta.
20. Kommissionen har också haft kontakt med viktiga aktörer och har dragit nytta av samråden om de andra initiativen i detta paket.
21. Vid mötet med expertgruppen för EU:s straffrättsliga politik den 23 januari 2013 inhämtade kommissionen synpunkter från den akademiska världen, praktiserande jurister, domare, försvarsadvokater och åklagare om denna fråga.
22. Vidare hölls den 19 februari 2013 ett möte med företrädare för justitieministerier från medlemsstater och Kroatien som var särskilt ägnat åt oskuldspresumtionen.
23. Dessutom lanserades en enkät på internet den 27 februari 2013, vilken också publicerades på webbplatsen för GD Rättsliga frågor och det europeiska rättsliga nätverket. Detta skedde inom ramen för den studie som genomfördes som en förberedelse för den konsekvensbedömning som åtföljer detta förslag. Alla viktigare intressenter informerades om enkäten via e-post och mer än 100 svar kom in. Enkäten var inte bara inriktad på den rättsliga situationen vad gäller skyddet av rätten att presumeras oskyldig i medlemsstaterna utan framför allt på hur denna rättighet

¹⁵ Colozza mot Italien (dom av den 12 februari 1985, ansökan nr 9024/80).

¹⁶ KOM(2011) 327 slutlig, 14.6.2011. Grönboken tog upp frågorna frihetsberövande före rättegång och ömsesidigt erkännande av beslut som avser frihetsberövande och icke frihetsberövande åtgärder. Kommissionen fick 81 svar från medlemsstater, det civila samhället och icke-statliga organisationer. En sammanfattning av svaren har offentliggjorts på kommissionens webbplats. http://ec.europa.eu/justice/newsroom/criminal/opinion/110614_en.htm. Se även rådets rambeslut 2009/829/RIF av den 23 oktober 2009 om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande (EUT L 294, 11.11.2009, s. 20).

¹⁷ KOM(2006) 174 slutlig, 26.4.2006.

fungerar i praktiken. Slutsatserna av enkäten finns i bilaga III till den konsekvensbedömning som åtföljer detta förslag. Konsekvensbedömningen finns på [<http://ec.europa.eu/governance>]. Den har visat att nivån på rättssäkerhetsgarantierna i medlemsstaternas lagstiftning generellt är godtagbar och att det inte verkar finnas något systemiskt problem på området. Garantierna kan dock fortfarande förbättras på vissa punkter. Oskuldspresumtionen åsidosätts dessutom fortfarande alltför ofta i EU.

2. FÖRSLAGETS RÄTTSLIGA ASPEKTER

2.1. SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

Artikel 1 – Syfte

24. Syftet med detta direktiv är att föreskriva minimiregler för vissa aspekter av den rätt misstänkta och tilltalade har att betraktas som oskyldiga till dess deras skuld lagligen har fastställts. Direktivet omfattar följande rättigheter: rätten att inte behandlas som skyldig av offentliga myndigheter innan ett slutligt avgörande har meddelats, principen att bevisbördan åvilar åklagaren och att rimliga tvivel om skuld bör vara till den tilltalades fördel, rätten att inte vittna mot sig själv, rätten att inte samarbeta och rätten att tåga. Direktivet omfattar också rätten att vara närvarande vid sin egen rättegång.

Artikel 2 – Tillämpningsområde

25. Direktivet gäller misstänkta och tilltalade i straffrättsliga förfaranden från den första början av dessa förfaranden, även före den tidpunkt då de misstänkta av de behöriga myndigheterna får vetskap om att de är misstänkta eller anklagade för att ha begått ett brott. Direktivet gäller fram till dess att sådana förfaranden avslutas, dvs. fram till den tidpunkt då det slutliga avgörandet meddelas.
26. Rätten att presumeras oskyldig omfattar olika behov och grader av skydd beroende på om det är fråga om fysiska eller juridiska personer, såsom erkänns i EU-domstolens rättspraxis angående rätten att inte vittna mot sig själv¹⁸. Detta direktiv tar hänsyn till dessa skillnader och är därför endast tillämpligt på fysiska personer.
27. Juridiska personers rätt att presumeras oskyldiga skyddas dock genom befintliga garantier i nationell lagstiftning och unionslagstiftning, såsom denna tolkats av nationella domstolar och EU-domstolen, samt av Europakonventionen, såsom denna tolkats av Europadomstolen.
28. Därmed bevaras och respekteras unionsrättens stegvisa angreppsmetod, särskilt på området för personers rättigheter vid det straffrättsliga förfarandet. Framtida initiativ på detta område kommer att bedömas mot bakgrund av utvecklingen av den nationella lagstiftningen och rättspraxis.

Artikel 3 – Oskuldspresumtion

29. Denna bestämmelser föreskriver rätten till oskuldspresumtionen.

Artikel 4 – Offentliga uttalanden om skuld före fällande dom

¹⁸ Se bland annat domstolens dom av den 29 juni 2006 i mål C-301/04 P, Europeiska kommissionen mot SGL Carbon AG, REG 2006 s. I-5915 och förstainstansrättens dom av den 20 februari 2001 i mål T-112/98, Mannesmannröhren-Werke AG mot Europeiska kommissionen, REG 2001 s. II-729.

30. Europadomstolen har fastställt att en av de grundläggande aspekterna av oskuldspresumtionen är att en domstol eller en tjänsteman inte offentligt får uttala att en misstänkt eller tilltalad är skyldig till ett brott innan denne ställts inför rätta och dömts för brottet i fråga genom en lagakraftvunnen dom¹⁹. Denna princip bör vidare enligt rättspraxis från Europadomstolen gälla samtliga offentliga myndigheter²⁰. Båda dessa situationer kan få allmänheten att tro att personen i fråga är skyldig och kan föregripa domstolen bedömning av de faktiska omständigheterna.
31. Denna princip bör inte påverka möjligheten att i enlighet med nationell lagstiftning offentliggöra beslut om åläggande av sanktioner efter administrativa förfaranden.

Artikel 5 – Bevisbörda och beviskrav

32. Oskuldspresumtionen förutsätter att bevisbördan åvilar åklagaren och att alla tvivel i skuldfrågan bör vara till de misstänkta och tilltalades fördel (*in dubio pro reo*). Detta förutsätter att en domstols avgörande måste bygga på den bevisning som lagts fram för domstolen och inte på endast påståenden eller antaganden. Detta påverkar inte att en domstol är oberoende när den bedömer den misstänktes eller tilltalades skuld. Europadomstolen har vidare medgett att i vissa särskilda fall kan bevisbördan gå över till försvaret. Denna artikel återspeglar den princip²¹ som Europadomstolen uttalat, vilken anses säkerställa en korrekt balans mellan det allmännas intresse (åklagarens behov) och rätten till försvar. Detta direktiv påverkar inte försvarets möjligheter att lägga fram bevis i enlighet med tillämpliga nationella regler.

Artiklarna 6 och 7 – Rätten att inte vittna mot sig själv och att inte samarbeta samt rätten att tiga

33. Dessa två artiklar fastställer rätten att inte vittna mot sig själv och att inte samarbeta samt rätten att tiga. Rätten att inte tvingas att vittna mot sig själv eller att erkänna sig skyldig, rätten att inte samarbeta och rätten att tiga är allmänt erkända internationella normer som är grundläggande för begreppet rättvis rättegång i artikel 6 i Europakonventionen²². Deras ändamål är bland annat att skydda de anklagade mot tvång som utövas av myndigheterna, och därigenom bidra till att undvika felaktiga domslut och till att uppfylla målen för artikel 6 i Europakonventionen. Den ”grad av tvång” mot misstänkta eller tilltalade som utövas i syfte att få dem att lämna information om de anklagelser som riktas mot dem kan inte får tillåtas förstöra själva kärnan i deras rätt att inte vittna mot sig själva och deras rätt att tiga, inte ens av skäl som rör säkerhet eller allmän ordning²³. Artikel 3 i Europakonventionen om förbud mot tortyr, såsom denna tolkats av Europadomstolen bör i alla händelser respekteras.
34. Rätten att inte vittna mot sig själv handlar främst om att respektera misstänkta och tilltalade personers önskan att tiga och förutsätter särskilt att åklagarsidan i ett brottmål försöker styrka sin talan mot den misstänkte eller tilltalade utan att tillgripa bevisning som erhållits genom tvång eller påtryckningar, mot den misstänktes eller tilltalades vilja. Denna rätt är vidare inte begränsad till fall där tvånget har utövats gentemot den misstänkte eller där den tilltalades vilja direkt har åsidosatts på något

¹⁹ Se Minelli mot Schweiz.

²⁰ Se Allenet de Ribemont mot Frankrike.

²¹ Se bland annat Europadomstolens mål Salabiaku mot Frankrike (dom av den 7 oktober 1988, ansökan nr 10519/83), Barberà, Messegué och Jabardo mot Spanien samt Telfner mot Österrike (dom av den 20 mars 2001, ansökan nr 33501/96).

²² Se bland annat Europadomstolens mål Funke mot Frankrike, Murray mot Förenade kungariket, Saunders mot Förenade kungariket, Heaney och McGuinness mot Irland (dom av den 21 december 2000, ansökan nr 34720/97) och Jalloh mot Tyskland (dom av den 11 juli 2006, ansökan nr 54810/00).

²³ Se Heaney och McGuinness mot Irland, punkterna 55 och 58.

sätt²⁴. I denna mening är rätten i fråga enligt Europadomstolen nära knuten till oskuldspresumtionen i artikel 6.2 i Europakonventionen.

35. Misstänkta och tilltalade bör utan dröjsmål informeras om sin rätt att tåga, såsom anges i direktiv 2012/13/EU. Sådan information bör också hänvisa till innehållet i rätten att tåga och till följderna av att avstå från denna rätt och av att åberopa den.
36. Inga slutsatser bör dras av att misstänkta eller tilltalade använder sig av dessa rättigheter. Annars vore dessa rättigheter endast skenbara, eftersom misstänkta eller tilltalade i så fall skulle vara rädda att deras bristande samarbete eller deras tystnad skulle användas emot dem senare i det straffrättsliga förfarandet. Detta är det enda sättet att säkerställa att misstänkta och tilltalade kan utöva dessa rättigheter i praktiken, utan rädsla för att detta kan användas mot dem i ett senare skede. Därför föreskrivs i detta direktiv också den särskilda och omedelbara åtgärden att all användning av bevisning som erhållits i strid med dessa rättigheter är otillåten, förutom i de särskilda undantagsfall där användningen av sådan bevisning inte påverkar den övergripande rättvisan i förfarandena²⁵.
37. Det faktum att slutsatser inte bör dras av utövandet av dessa rättigheter och att utövandet av dem inte bör användas mot misstänkta eller tilltalade i ett senare skede av de straffrättsliga förfarandena bör inte hindra medlemsstaterna från att beakta samarbetsvilja vid fastställande av påföljd.

Artiklarna 8 och 9 – Rätten att närvara vid rättegången

38. Om en person inte är närvarande vid rättegången äventyras hans eller hennes rätt till försvar. Den tilltalade kan i så fall inte lämna sin version av sakförhållandena till rätten och kan inte heller lägga fram bevis. Han eller hon kan därmed befinnas skyldig utan att ha haft tillfälle att bemöta grunderna för den fällande domen.
39. Rätten att närvara vid rättegången eller att ha möjlighet att avstå från denna rätt efter att ha informerats om den är oundgänglig för utövandet av rätten till försvar.
40. Artikel 8 föreskriver att medlemsstaterna måste se till att rätten att närvara gäller alla rättegångar som syftar till att bedöma frågor om den tilltalades skuld (både fällande och friande domar). Det är särskilt viktigt att den misstänkte eller tilltalade är närvarande i detta skede, eftersom det som avhandlas då kan få stora konsekvenser.
41. Artikel 8 föreskriver den rätt som fastställts av Europadomstolen att en tilltalad har rätt att närvara vid rättegången. Artikeln fastställer också begränsade undantag från denna rättighet, i linje med stadgan, Europakonventionen och EU-lagstiftningen²⁶. Under förutsättning att de villkor som föreskrivs i artikel 8 iaktas finns det ingenting som hindrar medlemsstaterna från att använda sig av ”förenklade förfaranden” för de vanligaste mindre förseelserna. I artikel 9 föreskrivs som rättsmedel (såsom fastställts av Europadomstolen) i fall där rätten att närvara vid rättegången inte har iakttagits en skyldighet att anordna en ny rättegång²⁷.

Artikel 10 – Rättsmedel

42. Europadomstolen har konsekvent bedömt att den lämpligaste formen för gottgörelse för en kränkning av rätten till en rättvis rättegång i artikel 6.2 i Europakonventionen är

²⁴ Se Allan mot Förenade kungariket (dom av den 5 november 1993, ansökan nr 48539/99, punkt 50).

²⁵ Se Allan mot Förenade kungariket, punkt 42.

²⁶ Se rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 (EUT L 81, 27.3.2009, s. 24).

²⁷ Colozza mot Italien.

att se till att misstänkta eller tilltalade i så stor utsträckning som möjligt försätts i den ställning de skulle ha haft om deras rättigheter inte hade åsidosatts²⁸.

Artikel 11 – Uppgiftsinsamling

43. För att övervaka och utvärdera hur ändamålsenligt och effektivt detta direktiv är finns det ett behov av att medlemsstaterna samlar in uppgifter med avseende på utövandet av de rättigheter som anges i detta direktiv. Relevanta uppgifter omfattar bland annat uppgifter som registrerats av rättsliga myndigheter och brottsbekämpande myndigheter rörande vilket rättsmedel som har tillämpats vid ett åsidosättande av oskuldspresumtionen och rätten att vara närvarande vid rättegången.

Artikel 12 – Klausul om upprätthållande av skyddsnivån

44. Syftet med denna artikel är att se till att fastställandet av gemensamma miniminormer i enlighet med detta direktiv inte leder till sänkta normer i vissa medlemsstater och att de normer som fastställs i Europakonventionen upprätthålls. Eftersom detta direktiv fastställer miniminormer, i enlighet med artikel 82 i EUF-fördraget, står det medlemsstaterna fritt att fastställa normer som går utöver dem som anges i detta direktiv.

Artikel 13 – Införlivande

45. Enligt denna artikel ska medlemsstaterna genomföra direktivet senast den xx/xx/201x och, senast samma dag, överlämna texten till de bestämmelser varigenom direktivet införlivas med nationell rätt till kommissionen. Eftersom de införlivandeåtgärder som medlemsstaterna ska vidta är enkla, behöver kommissionen inte några förklarande dokument för att kunna fullgöra sin uppgift att övervaka införlivandet av direktivet. De enskilda införlivandeåtgärder som ska anmälas torde vara tillräckligt självförklarande.

Artikel 14 – Ikraftträdande

46. I denna artikel anges att direktivet träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2.2. SUBSIDIARITETSPRINCIPEN

47. Medlemsstaternas lagstiftning om rätten att presumeras oskyldig och alla dess aspekter varierar betydligt. Europadomstolens rättspraxis visar att oskuldspresumtionen och de rättigheter rörande en rättvis rättegång som är knutna till den regelbundet överträds. Detta leder till ett bristande förtroende mellan de rättsliga myndigheterna i de olika EU-medlemsstaterna. De rättsliga myndigheterna är därför obenäga att samarbeta med varandra. Den konsekvensbedömning som är bifogad detta förslag visar att Europadomstolen ensam inte kan säkerställa ett fullständigt skydd för oskuldspresumtionen. Vissa aspekter av oskuldspresumtionen har inte varit föremål för bedömning av Europadomstolen nyligen eller utförligt, och Europadomstolens prövning sker endast i efterhand, efter det att alla interna rättsmedel har uttömts. Detta direktiv kommer att komplettera de garantier som ges av Europadomstolen och säkerställa att oskuldspresumtionen skyddas från det att de straffsättsliga förfarandena inleds, inbegripet möjligheten att använda sig av EU:s rättsmedel.

²⁸

Se Teteriny mot Ryssland (dom av den 30 juni 2005, ansökan nr 11931/03, punkt 56), Jeličić mot Bosnien och Hercegovina (dom av den 31 oktober 2006, ansökan nr 41183/02, punkt 53), Mehmet och Suna Yiğit mot Turkiet (dom av den 17 juli 2007, ansökan nr 52658/99, punkt 47) samt Salduz mot Turkiet, punkt 72.

48. Målet med förslaget kan inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna själva, eftersom syftet med förslaget är att främja det ömsesidiga förtroendet. Åtgärder måste vidtas av Europeiska unionen, som kommer att fastställa enhetliga gemensamma minimiregler som är tillämpliga inom hela Europeiska unionen. Detta bekräftades genom Stockholmsprogrammet, i vilket Europeiska rådet uppmanade kommissionen att ta upp frågan om oskuldspresumtionen. Förslaget innebär en tillnärmning av medlemsstaternas processuella regler vad gäller vissa aspekter av rätten att presumeras oskyldig och vad gäller rätten att närvara vid sin egen rättegång i straffrättsliga förfaranden, varvid syftet är att stärka det ömsesidiga förtroendet. Förslaget är därför förenligt med subsidiaritetsprincipen.

2.3. PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

49. Förslaget överensstämmer med proportionalitetsprincipen, eftersom det inte går utöver det minimum som krävs för att uppnå det uppsatta målet på europeisk nivå och vad som är nödvändigt för det ändamålet. Förslaget behandlar endast vissa delar av oskuldspresumtionen, som är mer direkt knutna till funktionen av instrumenten för ömsesidigt erkännande och till polissamarbete och straffrättsligt samarbete. Det är vidare begränsat till fysiska personer. Detta ligger i linje med den stegvisa angreppsmetoden för EU-åtgärder på området för processuella rättigheter i straffrättsliga förfaranden och behovet av proportionerliga åtgärder.

3. BUDGETKONSEKVENSER

50. Förslaget påverkar inte EU:s budget.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegång i straffrättsliga förfaranden

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 82.2 b,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande²⁹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande³⁰,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) Syftet med detta direktiv är att förstärka rätten till en rättvis rättegång i straffrättsliga förfaranden genom att föreskriva minimirättigheter avseende vissa aspekter av oskuldspresumtionen och rätten att närvara vid rättegången.
- (2) Genom att fastställa minimiregler om skyddet för misstänkta eller tilltalade personers processuella rättigheter bör detta direktiv stärka medlemsstaternas förtroende för andra medlemsstaters straffrättsliga system, vilket kan bidra till att underlätta det ömsesidiga erkännandet av avgöranden i straffrättsliga frågor. Sådana gemensamma minimiregler bör också bidra till att avlägsna hindren för den fria rörligheten för medborgare inom medlemsstaternas hela territorium.
- (3) Stockholmsprogrammet³¹ lade starkt fokus på att stärka enskildas rättigheter i straffrättsliga förfaranden. I punkt 2.4 i programmet uppmanade Europeiska rådet kommissionen att lägga fram förslag till en strategi i flera steg för att stärka misstänkta och tilltalades rättigheter. Europeiska unionens agenda för processuella rättigheter är avsedd att fungera som en helhet och först när alla dess delar har genomförts kommer det att märkas fullt ut vilka fördelar den ger.
- (4) I Stockholmsprogrammet uppmanade Europeiska rådet kommissionen att undersöka ytterligare processuella minimirättigheter för misstänkta eller tilltalade och att bedöma om andra frågor, till exempel oskuldspresumtionen, behöver diskuteras för att förbättra samarbetet på detta område.

²⁹ EUT C , , s. .

³⁰ EUT C , , s. .

³¹ EUT C 115, 4.5.2010, s. 1.

- (5) Tre åtgärder har redan antagits: Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU³², Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU³³ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU³⁴.
- (6) Detta direktiv bör tillämpas endast på straffrättsliga förfaranden. Administrativa förfaranden som leder till påföljder, såsom förfaranden på konkurrens-, handels- och skatteområdet samt på området för finansiella tjänster liksom andra utredningar som administrativa myndigheter utför i samband med sådana förfaranden omfattas inte av detta direktiv och inte heller civilrättsliga förfaranden.
- (7) Detta direktiv bör underlätta den praktiska tillämpningen av rätten att presumeras oskyldig och alla dess olika aspekter och av rätten att vara närvarande vid rättegången, i syfte att säkerställa rätten till en rättvis rättegång.
- (8) Detta direktiv bör gälla fysiska personer som är misstänkta eller anklagade för att ha begått ett brott. Det bör vara tillämpligt i alla skeden av förfarandena, även innan dessa personer av en medlemsstats behöriga myndigheter, genom formell delgivning eller på annat sätt, underrättas om att de är misstänka eller anklagade för att ha begått ett brott, fram till dess att förfarandena har avslutats.
- (9) I detta direktiv erkänns att behoven och graderna av skydd i fråga om vissa aspekter av oskuldspresumtionen är olika beroende på om det är fråga om fysiska eller juridiska personer. I fråga om fysiska personer behandlas sådant skydd i en omfattande rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Europeiska unionens domstol har dock erkänt att de rättigheter som härleds från oskuldspresumtionen inte tillkommer juridiska personer på samma sätt som fysiska personer.
- (10) Mot bakgrund av det skede som utvecklingen av nationell lagstiftning och av rättspraxis på nationell nivå och vid domstolen för närvarande befinner sig i är det för tidigt att lagstifta på unionsnivå om rätten för juridiska personer att presumeras oskyldiga.
- (11) Skyddet för juridiska personers rätt att presumeras oskyldiga bör säkerställas genom befintliga garantier och rättspraxis, vars utveckling bör ligga till grund för en bedömning längre fram av behovet av åtgärder på unionsnivå.
- (12) Med *rättsliga myndigheter eller brottsbekämpande myndigheter* avses i detta direktiv offentliga myndigheter som i enlighet med nationell rätt utövar befogenheter inom ramen för straffrättsliga förfaranden.
- (13) Oskuldspresumtionen har överträtts om ett domstolsavgörande eller ett officiellt uttalande av en rättslig eller annan offentlig myndighet framställer de misstänkta eller tilltalade personerna som om de vore fällda, utan att de först har bevisats vara skyldiga enligt lag.
- (14) Bevisbördan åvilar åklagaren och alla tvivel bör vara till den tilltalades fördel. Oskuldspresumtionen kommer därför att överträdas om bevisbördan överförs från

³² Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU av den 20 oktober 2010 om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 280, 26.10.2010, s. 1).

³³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 142, 1.6.2012, s. 1).

³⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU av den 22 oktober 2013 om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulära myndigheter under frihetsberövandet (EUT L 294, 6.11.2013, s. 1).

åklagarsidan till försvaret, utan att det påverkar domstolens eventuella befogenheter att utföra utredningar på eget initiativ och utan att det påverkar domstolens oberoende när den bedömer den misstänktes eller tilltalades skuld.

- (15) I vissa fall bör dock en överföring av bevisbördan på försvaret inte vara oförenlig med oskuldspresumtionen, så länge vissa garantier finns. Det bör sålunda säkerställas att presumtioner om sakförhållanden eller rättsläget hålls inom rimliga gränser, som beaktar vikten av det saken rör, och att sådana presumtioner kan kullkastas, till exempel genom ny bevisning om förmildrande omständigheter eller i fall av *force majeure*.
- (16) Rätten att inte vittna mot sig själv och att inte samarbeta är en viktig aspekt av oskuldspresumtionen. När misstänkta och tilltalade ombeds att yttra sig eller att svara på frågor bör de inte tvingas lägga fram bevis eller handlingar eller lämna information som kan leda till att de anger sig själva.
- (17) Varje form av tvång som används för att få de misstänkta eller tilltalade att lämna information bör begränsas. För att avgöra om tvånget innebar en överträdelse av dessa rättigheter bör följande beaktas, mot bakgrund av samtliga omständigheter i ärendet: arten och graden av det tvång som använts för att erhålla bevisningen, vikten av det allmänna intresset av att utreda och bestraffa brottet i fråga, förekomsten av relevanta garantier i förfarandet och hur det material som sålunda erhållits har använts. Den grad av tvång mot misstänkta eller tilltalade som utövas i syfte att få dem att lämna information om de anklagelser som riktas mot dem bör dock inte förstöra själva kärnan i deras rätt att inte vittna mot sig själva och deras rätt att tåga, inte ens av skäl som rör säkerhet eller allmän ordning.
- (18) Rätten att inte vittna mot sig själv och att inte samarbeta bör i straffrättsliga förfaranden inte utsträckas till att omfatta material som kan erhållas från de misstänkta eller tilltalade genom användning av lagliga tvångsmedel men som finns oberoende av de misstänkta eller tilltalades vilja, såsom material som erhållits till följd av en husrannsakan, material som det finns en rättslig skyldighet att bevara och på begäran lägga fram, prover av utandningsluft, blod och urin samt vävnad för DNA-analys.
- (19) Rätten att tåga är en viktig aspekt av oskuldspresumtionen. Den bör fungera som ett skydd mot självangivelse.
- (20) Rätten att inte vittna mot sig själv och att inte samarbeta och rätten att tåga bör gälla med avseende på frågor som har betydelse för de brott som någon är misstänkt eller tilltalad för att ha begått och inte till exempel med avseende på frågor som har att göra med identifieringen av en misstänkt eller tilltalad.
- (21) Rätten till en rättvis rättegång är en av grundprinciperna i ett demokratiskt samhälle. Rätten för en tilltalad att närvara vid rättegången bygger på den rättigheten och bör garanteras i hela unionen.
- (22) Den tilltalades rätt att vara närvarande vid rättegången är dock inte absolut. På vissa villkor får den tilltalade uttryckligen eller tyst, men otvetydigt, avstå från denna rätt.
- (23) På vissa väl definierade villkor som säkerställer ett effektivt iakttagande av rätten till en rättvis rättegång bör det vara möjligt att en rättegång som leder till ett avgörande som fastställer att den misstänkte eller tilltalade är skyldig eller oskyldig äger rum i dennes utestående.

- (24) Detta direktiv bör inte reglera de former och metoder, inklusive processuella krav, som används för att uppnå de resultat som anges i fråga om rätten att närvara vid sin egen rättegång, eftersom detta är en fråga för medlemsstaternas nationella lagstiftning.
- (25) Vid bedömningen av om det sätt på vilket informationen tillhandahålls är tillräckligt för att säkerställa en persons kännedom om rättegången skulle i lämpliga fall särskild uppmärksamhet kunna ägnas åt de ansträngningar den berörda personen har gjort för att ta emot den information som riktas till honom eller henne.
- (26) I enlighet med principen om en effektiv unionsrätt bör medlemsstaterna införa lämpliga och effektiva rättsmedel i fall av en överträdelse av en rättighet som gäller för enskilda enligt unionslagstiftningen. Ett effektivt rättsmedel vid ett åsidosättande av någon av de principer som föreskrivs i detta direktiv bör så långt det är möjligt ha till effekt att misstänkta eller tilltalade får samma ställning som den som de skulle ha haft om åsidosättandet inte hade inträffat.
- (27) För att övervaka och utvärdera hur effektivt detta direktiv är bör medlemsstaterna samla in uppgifter med avseende på genomförandet av de rättigheter som anges i detta direktiv. Sådana uppgifter bör omfatta uppgifter som registrerats av rättsliga myndigheter och brottsbekämpande myndigheter om rättsmedel som har använts vid åsidosättande av någon av de aspekter av rätten till oskuldspresumtionen som omfattas av detta direktiv och åsidosättande av rätten att vara närvarande vid rättegången.
- (28) Detta direktiv garanterar de rättigheter och principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, inbegripet förbudet mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling, rätten till frihet och säkerhet, respekten för privatlivet och familjelivet, människans rätt till integritet, barnets rättigheter, integrering av personer med funktionshinder, rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol samt presumtion för oskuld och rätten till försvar.
- (29) Eftersom detta direktiv fastställer minimiregler får medlemsstaterna utvidga de rättigheter som anges i detta direktiv för att föreskriva en högre skyddsnivå. Sådana högre skyddsnivåer bör inte utgöra ett hinder för det ömsesidiga erkännandet av rättsliga avgöranden som dessa minimiregler är avsedda att underlätta. Skyddsnivån bör aldrig ligga lägre än de normer som anges i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna eller Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, såsom dessa tolkas i rättspraxis från Europeiska unionens domstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.
- (30) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att fastställa gemensamma minimiregler för vissa aspekter av oskuldspresumtionen och rätten att närvara vid rättegång i straffrättsliga förfaranden, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför, på grund av åtgärdens omfattning, bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (31) [I enlighet med artikel 3 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, har Förenade kungariket och Irland meddelat att de önskar delta i antagandet och tillämpningen av detta direktiv] ELLER [Utan att det påverkar tillämpningen av artikel

1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Förenade kungariket och Irland inte i antagandet av detta direktiv och är därför inte bundna av det och omfattas inte av dess tillämpning]³⁵.

- (32) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv och är därför inte bundet av det och omfattas inte av dess tillämpning.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

Syfte och tillämpningsområde

Artikel 1

Syfte

I detta direktiv fastställs minimiregler för följande:

- a) Vissa aspekter av oskuldspresumtionen i straffrättsliga förfaranden.
- b) Rätten av närvara vid rättegång i straffrättsliga förfaranden.

Artikel 2

Tillämpningsområde

Detta direktiv gäller fysiska personer som är misstänka eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden fram till dess att dessa förfaranden slutligt har avslutats.

KAPITEL 2

Rätt till oskuldspresumtionen

Artikel 3

Oskuldspresumtion

Medlemsstaterna ska se till att misstänkta eller tilltalade betraktas som oskyldiga till dess att deras skuld har fastställts enligt lag.

Artikel 4

Offentliga uttalanden om skuld före fällande dom

Medlemsstaterna ska se till att offentliga uttalanden och officiella beslut från offentliga myndigheter inte hänvisar till misstänkta eller tilltalade som om de vore fällda innan en slutlig fällande dom har meddelats.

Medlemsstaterna ska se till att lämpliga åtgärder vidtas vid överträdelse av detta krav.

³⁵

Den slutgiltiga lydelsen av detta skäl i direktivet beror på den ståndpunkt som Förenade kungariket och Irland kommer att inta i enlighet med bestämmelserna i protokoll nr 21.

Artikel 5
Bevisbörda och beviskrav

1. Medlemsstaterna ska se till att bevisbördan vid fastställandet av misstänkta eller tilltalades skuld åvilar åklagaren. Detta ska inte påverka tillämpningen av domstolens befogenheter att utföra utredningar på eget initiativ.
2. Medlemsstaterna ska se till att varje presumtion som överför bevisbördan på de misstänkta eller tilltalade är av tillräckligt stor vikt för att motivera att denna princip åsidosätts och att denna presumtion kan kullkastas.

För att kunna kullkasta en sådan presumtion är det tillräckligt att försvaret lägger fram tillräcklig bevisning för att skapa rimliga tvivel i fråga om den misstänktes eller tilltalades skuld.

3. Medlemsstaterna ska se till att om domstolen gör en bedömning av en misstänks eller tilltalads skuld och det finns rimliga tvivel om denna persons skuld, ska personen i fråga frikännas.

Artikel 6
Rätt att inte vittna mot sig själv och att inte samarbeta

1. Medlemsstaterna ska se till att misstänkta eller tilltalade har rätt att inte vittna mot sig själva och att inte samarbeta i straffrättsliga förfaranden.
2. Den rättighet som avses i punkt 1 ska i straffrättsliga förfaranden inte utsträckas till att omfatta material som kan erhållas från de misstänkta eller tilltalade genom användning av lagliga tvångsmedel men som finns oberoende av de misstänkta eller tilltalades vilja.
3. Utövandet av rätten att inte vittna mot sig själv eller rätten att inte samarbeta får inte användas mot en misstänkt eller tilltalad i ett senare skede av förfarandena och får inte betraktas som ett styrkande av sakförhållandena.
4. Bevisning som erhållits i strid med denna artikel ska inte vara tillätlig, om inte användningen av sådan bevisning inte skulle påverka den övergripande rättvisan i förfarandena.

Artikel 7
Rätt att tiga

1. Medlemsstaterna ska se till att misstänkta eller tilltalade har rätt att tiga när de förhörs av polis eller andra brottsbekämpande eller rättsliga myndigheter med avseende på det brott som de misstänks eller anklagas för att ha begått.
2. Medlemsstaterna ska utan dröjsmål underrätta de misstänkta eller tilltalade om deras rätt att tiga och förklara innehållet i denna rätt och följderna av att avstå från den eller av att åberopa den.
3. Utövandet av rätten att tiga får inte användas mot en misstänkt eller tilltalad i ett senare skede av förfarandena och får inte betraktas som ett styrkande av sakförhållandena.
4. Bevisning som erhållits i strid med denna artikel ska inte vara tillätlig, om inte användningen av sådan bevisning inte skulle påverka den övergripande rättvisan i förfarandena.

KAPITEL 3

Rätt att närvara vid sin egen rättegång

Artikel 8

Rätt att närvara vid sin egen rättegång

1. Medlemsstaterna ska se till att misstänkta eller tilltalade har rätt att närvara vid sin egen rättegång.
2. Medlemsstaterna får föreskriva en möjlighet för den domstol som prövar målet att besluta om den misstänktes eller tilltalades skuld i dennes utelämnande, under förutsättning att den misstänkte eller tilltalade
 - a) i god tid
 - i) antingen kallats personligen och därigenom underrättats om tid och plats för den planerade rättegången, eller på annat sätt faktiskt officiellt underrättats om tid och plats för den planerade rättegången, på ett sådant sätt att det otvetydigt kan fastslås att han eller hon hade kännedom om den planerade rättegången,och
 - ii) underrättats om att ett avgörande kunde komma att meddelas även om han eller hon inte var närvarande vid rättegången, eller
 - b) med kännedom om den planerade rättegången hade gett i uppdrag åt ett juridiskt ombud som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom eller henne vid rättegången och faktiskt försvarades av ombudet vid rättegången.
3. Om villkoren i punkt 2 inte är uppfyllda får en medlemsstat vidta åtgärder för att verkställa ett avgörande som avses i den punkten om den berörda personen, efter att ha delgetts avgörandet och uttryckligen underrättats om rätten till förnyad prövning, eller överprövning, vid vilken personen har rätt att delta och vilken medger en ny prövning av sakfrågan, inbegripet prövning av ny bevisning, och vilken kan leda till att det ursprungliga avgörandet upphävs,
 - a) uttryckligen förklarar att han eller hon inte bestrider avgörandet,eller
 - b) inte begär förnyad prövning eller överprövning inom en rimlig tidsram.

Artikel 9

Rätt till förnyad prövning

Medlemsstaterna ska se till att om misstänkta eller tilltalade inte var närvarande vid rättegången i den mening som avses i artikel 8.1 och de villkor som anges i artikel 8.2 och 8.3 inte är uppfyllda, ska den berörda personen ha rätt till en ny rättegång vid vilken denne ska ha rätt att närvara och vilken medger en ny prövning av sakfrågan, inbegripet prövning av ny bevisning, och vilken kan leda till att det ursprungliga avgörandet upphävs.

KAPITEL 4

Allmänna bestämmelser och slutbestämmelser

Artikel 10 *Rättsmedel*

1. Medlemsstaterna ska se till att misstänkta eller tilltalade har tillgång till ett effektivt rättsmedel om deras rättigheter enligt detta direktiv åsidosätts.
2. Rättsmedlet ska så långt det är möjligt ha till effekt att misstänkta eller tilltalade får samma ställning som den som de skulle ha haft om åsidosättandet inte hade inträffat, i syfte att bevara rätten till en rättvis rättegång och rätten till försvar.

Artikel 11 *Uppgiftsinsamling*

Medlemsstaterna ska senast den [...] och därefter vart tredje år översända uppgifter till kommissionen som visar hur rättigheterna enligt detta direktiv har genomförts.

Artikel 12 *Klausul om upprätthållande av skyddsnivån*

Ingenting i detta direktiv ska ses som en begränsning av eller ett avsteg från några av de rättigheter och rättssäkerhetsgarantier som säkerställs enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, eller andra relevanta bestämmelser i internationell rätt eller lagstiftning i medlemsstater som föreskriver en högre skyddsnivå.

Artikel 13 *Införlivande*

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den [18 månader efter offentliggörandet av detta direktiv]. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.
När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.
2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 14 *Ikraftträdande*

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 15 *Adressater*

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdat i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande